

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वातावरण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम आ.व. २०७५/७६ को तेस्रो ३ महिनाको (माघ देखि चैत्र मसान्तसम्म) सार्वजनिक गरिएको विवरण

१. विभागको स्वरूप र प्रकृति:

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १६ द्वारा प्रदत्त व्यक्तिको स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकको सुनिश्चितताको लागि एवं वातावरण संरक्षण ऐन, नियमावली, निर्देशिका एवं मापदण्डहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न समेत मन्त्रालय अन्तर्गत कार्यान्वयनस्तरमा एक सशक्त निकायको आवश्यकता रहेको कुरालाई आत्मसात गर्दै नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०६९/०४/१२ को निर्णयानुसार वातावरण विभागको स्थापना भएको हो । औपचारिक रूपमा मिति २०६९/१२/०१ बाट काभ्रेपलान्चोक जिल्लाको पनौतिस्थित सूचना प्रविधि पार्कबाट कार्य प्रारम्भ गरेको विभागले मिति २०७०/०७/११ बाट कुपण्डोल, ललितपुरबाट कार्य गर्दै आएको छ ।

२. विभागको काम, कर्तव्य र अधिकार:

विभागको स्वीकृत सांगठनिक संरचना अनुरूप कार्य विवरण देहाय बमोजिमको रहेको छ:

- मन्त्रालयबाट सम्पादन हुने नीति तथा कानूनको तर्जुमा गर्दा आवश्यक प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने ।
- नीति, कानून तथा मापदण्डहरूको कार्यान्वयनको लागि योजना एवं कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन एवं मूल्यांकन कार्य गर्ने ।
- कानूनद्वारा निर्दिष्ट अधिकारको कार्यान्वयन लगायत कानून उलङ्घन गर्नेलाई दण्ड एवं जरिवाना गराउन पहल कदम चाल्ने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनहरूको कार्यान्वयन सम्बन्धमा अनुगमन तथा मूल्यांकन एवं परीक्षण (auditing) सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- वातावरणीय गुणस्तर पालना सम्बन्धी अनुगमन ।
- वातावरणीय सचेतता एवं जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम कार्यान्वयन ।
- वातावरणीय तथ्यांक एवं सूचना प्रणालीको विकास एवं सूचना सामग्रीको वितरण ।
- जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, प्रभाव न्युनिकरण, प्रविधि विकास, क्षमता अभिवृद्धि तथा प्रविधि हस्तान्तरण जस्ता मुख्य कार्यहरू ।

३. विभागमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्यविवरण:

विभागको वर्तमान दरबन्दी तरेज

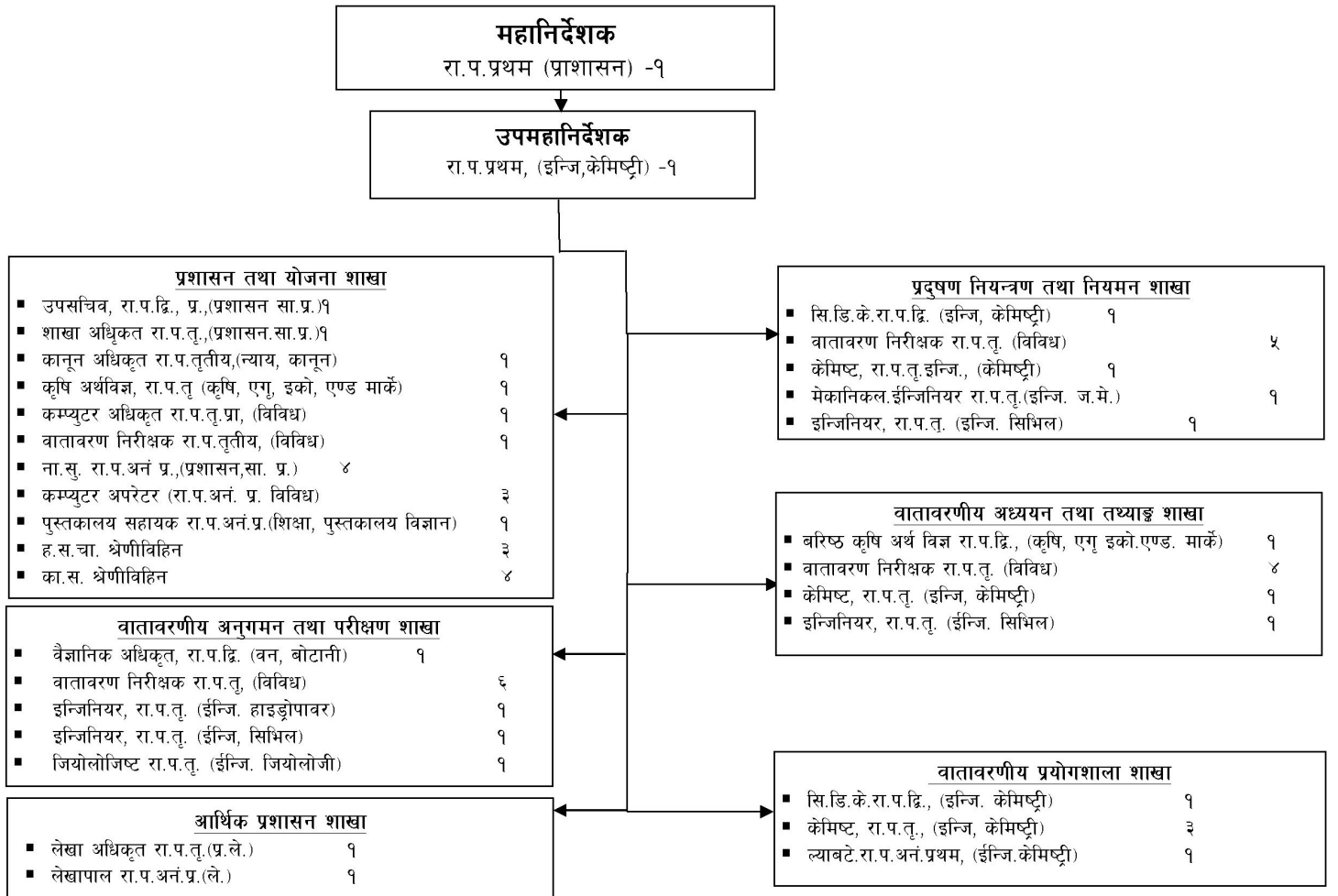
महानिर्देशक	१
उपमहानिर्देशक	१
निर्देशक (प्र.-१ प्रा.-४)	५
शाखा अधिकृत	१
कानून अधिकृत	१
लेखा अधिकृत	१
रा.प.तृ. प्राविधिक	१२
कम्प्युटर अधिकृत, रा.प.तृतीय	१
वातावरण निरीक्षक	१६
नायब सुब्बा	४
ल्याब टेक्सिसियन	१
लेखापाल	१
पुस्तकालय सहायक	१
कम्प्युटर अपरेटर	३
जम्मा :	४९

सेवा करारबाट

ह.स.चा.- ३ का.स.- ४

अनुसूची १

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वातावरण विभाग
सांगठनिक ढाँचा

विभाग अन्तर्गत रहेका शाखाहरूको कार्यविवरण निम्नानुसार रहेको छः

(क) प्रशासन तथा योजना शाखाः

- विभागका कर्मचारीहरूको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने सम्बन्धी कार्य गर्ने ,
- कर्मचारी दरवन्दी श्रृजना गर्नकोलागि आवश्यक प्रारम्भिक कार्य पुरा गरी महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने,
- कर्मचारीको सरुवा, बढुवा र विभागीय कारवाहीका निमित्त पेश गर्ने,
- तालिम तथा छात्रवृत्तिमा मनोनयन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- कर्मचारीको हाजिरी विदा सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- विभागको भौतिक साधनहरूको स्याहार, सम्भार, मर्मत तथा संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने,
- आर्थिक प्रशासन एवं जिन्सी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- विभागको योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने, स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने ,
- विभाग र अन्तर्गतका निकायबाट भए गरेका योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने गराउने,
- विभागबाट संचालन गरिने आयोजनाहरूको प्रस्ताव तयार गर्ने,
- मातहतका कर्मचारीको कामको सुपरीवेक्षण गर्ने र आवश्यकता अनुसार सल्लाह, सुझाव एवं निर्देशन दिने ।

(ख) वातावरणीय अनुगमन तथा परीक्षण शाखाः

- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन तथा यस सम्बन्धी प्रतिवेदनको प्राविधिक पक्षमा अध्ययन एवं राय सुझाव दिने ।
- स्वीकृत वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनहरूको कार्यान्वयन स्थीति सम्बन्धी अनुगमन गर्ने, सम्बन्धित निकायलाई अनुगमन गर्न प्रोत्साहित गर्ने र त्यस्ता प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने ।
- वातावरणीय परीक्षण गर्ने गराउने तथा त्यस्ता प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने ।
- वातावरणीय परीक्षण एवं अनुगमन कार्यलाई सरलीकृत गर्दै लग्न आवश्यक निर्देशिका दिग्दर्शन एवं ढाँचा तयार एवं अध्यावधिक गरी प्रकाशन गर्ने ।

- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान कार्य गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी निर्देशिका, दिग्दर्शन एवं मापदण्डहरूको विकास एवं अध्यावधिक गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी अध्ययन गर्ने संघ संस्थाहरूलाई जिम्मेवार बनाउनका लागि यस्ता संस्थाहरूलाई अनुमतिपत्र जारी गर्ने कार्य गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धमा प्रचारप्रसार, जनचेतना अभिवृद्धि एवं जनशक्ति विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने ।
- प्राकृतिक श्रोतमा पर्ने प्रभावहरूको यथेष्ट मूल्याङ्कन गर्ने गराउने एवं सो सम्बन्धमा प्राविधिक राय उपलब्ध गराउने ।
- प्राकृतिक सम्पदा एवं जैविक विविधता सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन, अनुगमन तथा परिक्षण सम्बन्धमा अन्य कार्यहरू गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय निरीक्षकहरू मार्फत वा अन्य कार्यालयहरूमा रहेका वातावरण संरक्षण सम्बन्धी प्राविधिकहरूलाई अनुगमन कार्यमा परिचालन गर्ने ।

(ग) वातावरणीय अध्ययन तथा तथ्यांक शाखा:

- जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
- जलवायु परिवर्तन भू-क्षयीकरण, मरुभूमिकरण तथा जैविक विविधताबाट हुने ह्रासका कारण वातावरणमा पर्ने नकारात्मक असरःप्रभावहरू पहिचान गरी अनुकूलन तथा न्यूनीकरण गर्ने कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने गराउने तथा यस सम्बन्धमा अन्य सरोकारवालाहरू समेतको समन्वयमा कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।
- हरितगृह ग्याँसको उत्सर्जन न्यून गर्ने एवं अनुकूलन सम्बन्धी आवश्यक प्रविधिको विकास तथा हस्तान्तरण एवं प्राविधिक तथा आर्थिक सहूलियत प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- जलवायु परिवर्तनबाट हुन सक्ने प्रभावको न्यूनीकरण एवं अनुकूलन सम्बन्धी कार्यहरूको पालना एवं प्रभावकारिता सम्बन्धी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी आवश्यकतानुसार वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गर्ने ।

- स्वच्छ विकास संयन्त्र सम्बन्धी प्रस्तावहरूको कार्यान्वयनसंग सम्बन्धित अनुगमन एवं मूल्याङ्कन गर्ने ।
- स्वच्छ विकास सम्बन्धी प्रस्तावहरूको कार्यान्वयनबाट गरिवी निवारण लगायत दिगो विकासको लक्ष्य हाँसिल गर्न सहयोग पुगे नपुगेको बारेमा स्थिति प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गर्ने ।
- जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी महासन्धि एवं यस अन्तर्गतका प्रोटोकलमा उल्लिखित प्रावधानहरू एवं पक्ष राष्ट्रहरूको सम्मेलनबाट पारित निर्णयहरूका कार्यान्वयनको लागि तोकिएका अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- प्रकोप न्यूनीकरण सम्बन्धी नीति तथा रणनीति तयार गर्ने ।
- National Adaptation Program of Action मा उल्लेख भएका अनुकूलन तथा न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने कार्य सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- प्राकृतिक तथा मानव सृजित प्रकोपहरूबाट हुने जोखिमबाट बच्न गर्न सकिने उपायहरूबारे जन चेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।

(घ) वातावरणीय प्रदूषण नियन्त्रण तथा अनुगमन शाखा:

- वातावरण व्यवस्थापनको कार्यसम्पादनमा आवश्यक पर्ने औद्योगिक निष्काशनका नमूना सङ्कलन परीक्षण सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने ।
- वातावरणीय मापदण्ड विकासका लागि अन्य मुलुकहरूमा अवलम्बन भइसकेका मापदण्डहरूलाई देशभित्र लागू गर्नका लागि प्रारम्भिक अनुसन्धान गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।
- वातावरणीय मापदण्ड पालना गराउने कार्यमा वातावरणीय निरीक्षकहरूलाई परिचालन गर्ने, गराउने सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने ।
- वातावरण निरीक्षकहरू मार्फत स्थानीय निकायहरूमा रहेका वातावरण संरक्षण प्राविधिकहरूलाई मापदण्ड अनुगमन तथा प्रदूषण नियन्त्रण कार्यमा परिचालन गर्ने योजना बनाउने तथा परिचालन गर्ने ।
- स्थानीय निकायहरूका वातावरण संरक्षण प्राविधिकहरूलाई आवश्यक तालिमको योजना तयार गरी तालिम संचालन गर्न गराउन आवश्यक सहयोग पुऱ्याउने ।

- वार्षिक मापदण्ड पालना सम्बन्धी तथ्याङ्कहरू संकलन गरी रेकर्ड राख्ने व्यवस्था मिलाउन सहयोग पुऱ्याउने ।
- सम्बन्धित उद्योगहरूको संलग्नतामा मापदण्ड पालनाका लागि शर्त तोक्ने तथा पालना सम्बन्धी समयावधि निर्धारण गर्न सहयोग पुऱ्याउने तथा स्वीकृतिका लागि पेश गर्ने ।
- उद्योगहरूलाई सोझै वा स्थानीय निकायहरू मार्फत प्रदूषण नियन्त्रण प्रमाणपत्र जारी गर्ने गराउने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- प्रदूषण नियन्त्रणका प्रविधि सम्बन्धी सूचनाहरू संकलन गरी उद्योगहरूलाई सूचनाहरू उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्य गर्ने ।

ड) प्रयोगशाला शाखा:

- उद्योगहरूबाट हुन Air Emission निष्काशनको नाप जाँच गर्ने ।
- देशभरिका प्रमुख नदि प्रणालीको प्रदूषणको अवस्था जाँच गर्ने ।
- उद्योगहरूबाट निस्कने फोहोरपानी (Effluent) को परिक्षण गर्ने ।
- उद्योगहरूबाट निस्केको हानिकारक फोहोरजन्य पदार्थहरूको परिक्षण गर्ने र पहिचान (Characterization) गर्ने ।
- प्रयोगशालाहरूमा हुने विभिन्न प्रकारको उपकरणहरू संचालन एवं मर्मत सम्भार गर्ने ।
- प्रयोगशालाहरूमा गुणस्तर व्यवस्थापन प्रणाली लागू गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने ।
- विभिन्न प्रयोगशालाहरूका उपकरण एवं संयन्त्रहरूको क्यालिब्रेशन गर्ने गराउने ।
- प्रयोगशालाहरूमा हुने Proficiency Testing Program मा भाग लिने ।
- Soil, Water, Plant, Sediment, Air आदि परिक्षण एवं विश्लेषण अनुसन्धान गर्ने ।
- अन्य वातावरणीय प्रयोगशालाहरूको मापदण्ड निर्धारण गरी अनुगमन गर्ने ।

४. विभागबाट प्रदान गरिने सेवा

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा, जिम्मेवार अधिकारी

विभागबाट प्रदान गरिने सेवा, सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा, जिम्मेवार अधिकारी, सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधिको लागि नागरिक बडापत्रको व्यवस्था देहाय बमोजिम गरिएको छः

क्र. सं	कामको विवरण	आवश्यक कागजात	काम गर्ने अवधि	सम्पर्क अधिकारी	दस्तुर	गुनासो सुन्ने अधिकारी
१.	वातावरणीय प्रदूषण सम्बन्धमा प्राप्त सूचना र परेका उजुरीहरुको आधारमा अनुगमन गर्ने र सोसम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने	निवेदन र अन्य सूचना तथा जानकारीहरु	१५ दिन	शाखा प्रमुख प्रदूषण नियन्त्रण तथा नियमन शाखा	नलाग्ने	उप महानिर्देशक
२.	वातावरणीय प्रदूषणसम्बन्धी सूचना प्रवाह र कार्यक्रम संचालन गर्ने	निवेदन र अन्य सूचना तथा जानकारीहरु	तुरुन्तै/वार्षिक कार्यक्रममा तोकिए बमोजिम	शाखा प्रमुख, प्रशासन तथा योजना शाखा	नलाग्ने	उप महानिर्देशक
३.	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अनुगमन तथा परीक्षण गर्ने	निवेदन र अन्य सूचना तथा जानकारीहरु	तुरुन्तै/वार्षिक कार्यक्रममा तोकिए बमोजिम	शाखा प्रमुख, वातावरणीय अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा	नलाग्ने	उप महानिर्देशक
४.	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी सूचना प्रवाह तथा कार्यक्रम संचालन गर्ने	निवेदन र अन्य सूचना तथा जानकारीहरु	तुरुन्तै/वार्षिक कार्यक्रममा तोकिए बमोजिम	शाखा प्रमुख, वातावरणीय अध्ययन तथा तथ्यांक शाखा	नलाग्ने	उप महानिर्देशक
५.	वातावरणीय मापदण्डको परीक्षण गर्ने	निवेदन/नमूना	३० दिन	शाखा प्रमुख, प्रयोगशाला शाखा	नलाग्ने	उप महानिर्देशक
६.	धरौटीसम्बन्धी कार्य	निवेदन, करचुक्ता प्रमाणपत्र, बैक भौचर	७ दिन	शाखा प्रमुख, आर्थिक प्रशासन शाखा	नलाग्ने	उप महानिर्देशक
७.	विभागबाट प्रदान हुने सेवा सुविधा सम्बन्धी विषयहरुको सूचना तथा जानकारी	निवेदन	तुरुन्तै/नियमानुसार	प्रवक्ता	नलाग्ने	महानिर्देशक

नोटः बडापत्रमा उल्लेख भएका कार्यहरुको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा सम्बन्धित शाखा प्रमुख, उप महानिर्देशक र महानिर्देशकबाट निरन्तर अनुगमन र आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

(क) निर्णय प्रक्रिया सम्बन्धमा :

१. विभागले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा:

- सरकारी निर्णय प्रक्रिया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम
- २. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा:
 - सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ७ बमोजिम

(ख) निर्णय गर्ने अधिकारी सम्बन्धमा :

१. विभागले सम्पादन गर्ने कार्यहरु सम्बन्धमा:

- जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय मार्फत मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पठाएर
- माननीय जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्री स्तरबाट
- जनसंख्या तथा वातावरण सचिवस्तरबाट
- माननीय जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्री/सचिवबाट प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा तथा संचालन) ऐन, २०६४ बमोजिम प्राप्त अधिकार बमोजिम, र
- अन्य विशेष ऐन, नियमले महानिर्देशकले गर्ने भनी तोकिएका कामहरु
- महानिर्देशकले प्रत्यायोजन गरेको अधिकार बमोजिम तोकिएको कर्मचारीले ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:

(क) विभागले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा:

- प्रचलित ऐन कानूनमा तोकिए बमोजिम सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन र नागरिक बडापत्र बमोजिम

(ख) सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम परेको उजुरी सम्बन्धमा:

- राष्ट्रिय सूचना आयोग

९. विभागले यस आ.व.२०७५/७६ मा हालसम्म सम्पादन गरेका प्रमुख कामको विवरण:

आ व २०७५/ ०७६ को चैत्र मसान्त सम्म भएको कार्य प्रगति

१. वातावरणीय अनुगमनको कानुनी पक्ष सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि तालिम

तालिम संचालन मिति २०७५/०५/०३ देखि २०७५/०५/०८ सम्म

स्थान युनियन हाउस अनामनगर काठमाडौं

सहभागी वातावरण विभाग सडक विभाग विद्युत विकास विभाग सिचाई विभागका कर्मचारी करिब ३० जना को सहभागिता

वातावरणिय अनुगमन निरीक्षणका कार्यक्रम संचालन गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कानुनी पक्षका सम्बन्धमा अनुगमन निरीक्षणमा संलग्न कर्मचारीहरुलाई ज्ञान सिप क्षमता अभिवृद्धी गर्ने उद्देश्यले वातावरण विभागको आयोजना र ज्योति ल फर्मको सहयोगमा उक्त तालिम संचालन गरिएको थियो। तालिममा निम्न विषयहरुमा सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञहरुबाट कक्षा संचालन गरिएको थियो।

विकास र वातावरण विच सन्तुलन, वातावरण व्यवस्थापनका कानुनी पक्षहरुको विवेचना तथा वातावरण न्याय सम्पादन, वातावरणीय मुद्दामा प्रचलित अन्तराष्ट्रिय कानुनको विवेचना, वातावरणीय अनुगमन प्रक्रियामा कानुनी तरिकाबाट प्रतिवेदन लेखन तथा निर्णय प्रक्रिया, वातावरणीय मुद्दामा बयान कारबाही र निर्णय प्रक्रियाको कार्यविधि, प्रदूषण व्यवस्थापन नियमन तथा अनुगमनमा वातावरण विभागको भुमिका, सुचनाको हक: सार्वजनिक निकायमा यसको यसको विवेचना, IEE/EIA सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था तथा सुधारका संभावनाहरु, वातावरणीय कानुनको उल्लंघनमा वातावरण निरीक्षकको दायित्व, संघिय वातावरण कानुनको मस्यौदा सम्बन्धी छलफल, नेपाल पक्ष राष्ट्र भएका वातावरणसँग सम्बन्धीत अन्तराष्ट्रिय सन्धीहरुको कार्यान्वयन पक्ष लगायतका विविध विषयमा तालिम प्रदान गरिएको थियो।

२.वातावरणीय अनुगमन तथा वातावरणीय परीक्षण सम्बन्धी तालिम

तालिम संचालन मिति: २०७५/०५/३१ देखी २०७५/०६/०५ सम्म

स्थान: वातावरण विभागको सभाहल कुपण्डोल ललितपुर

सहभागी वातावरण विभाग अन्य निकायका कर्मचारीहरु (२० जना)

वातावरण संरक्षण ऐन २०५३ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली २०५४ मा व्यवस्था भएका प्रावधान अनुरूप आयोजनाहरुले प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन प्रस्ताव मा उल्लेखित प्रावधान तथा शर्तहरु अनुरूप संचालन भए नभएको सम्बन्धमा गरिने अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई तथा भएका वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन को अडिटलाई प्रभावकारी बनाउने विषयमा सम्बन्धित कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले आयोजित तालिममा सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञहरुबाट कक्षा संचालन भएको थियो।

तालिममा भौतिक जैविक र आर्थिक सामाजिक वातावरणको अनुगमन वातावरणीय अडिट नेपालमा वातावरणीय अडिटका अभ्यासहरू अन्तराष्ट्रिय र क्षेत्रिय अभ्यासहरू लगायतकाविविध पक्षहरूमा कक्षा संचालन गरिएको थियो।

वातावरण सम्मेलन, २०७५

वातावरणीय मुद्दाहरूलाई स्थानियकरण गर्ने र वातावरणका अन्तरसम्बन्धित सवालहरूमा साझा प्रतिबद्धता खोज्ने उद्देश्यका साथ मिति २०७५।०६।२१ मा वातावरण विभाग तथा इसिमोडको सहकार्यमा प्रथम वातावरण सम्मेलन, २०७५ को आयोजना गरियो। सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूले यस सम्मेलनको कम्प्युटरको बटन दबाएर कार्यक्रम शुभारम्भ गर्नुभयो । राष्ट्रिय सभा तथा प्रतिनिधि सभाका वातावरणसंग सम्बन्धित संसदिय समितिका माननीय सभापति, प्रदेश सरकारका माननीय मन्त्रीयूहरू, राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय सदस्य, वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव, स्थानीय निकायका प्रमुख तथा उपप्रमुखहरू, उच्च पदस्थ अधिकारीहरू विभिन्न क्षेत्र र संघ संस्थाका व्यक्तिहरूको सहभागिता रहेको थियो। सम्मेलनमा वातावरण विभागका महानिर्देशक झलकराम अधिकारीज्यूले अतिथिहरूलाई स्वागत गर्दै कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्नु भएको थियो। कार्यक्रममा माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री शक्ति बहादुर बस्नेतले आफ्नो मन्तव्य राख्ने क्रममा मुलतः वातावरणीय समस्याहरू Local Regional Global प्रकृतिको हुने र यसलाई National to international र National to local को आधारमा हेर्नुपर्ने, बढ्दो शहरीकरण लगायतका कारण फोहोरमैला व्यवस्थापन लगायतका समस्याहरू बढ्दै गइरहेकोले यस्ता कार्यक्रमहरूमा समस्याहरू मात्र विश्लेषण नगरी समाधान पहिल्याउने तर्फ अगाडी बढ्नु पर्ने भएकोले समस्या समाधानका रणनीतिहरू कार्ययोजनाहरू कार्यक्रमहरू आजको आवश्यकता भएको उल्लेख गर्दै यस सम्मेलनले सैदान्तिक मात्र नभएर व्यवहारिक पक्षहरूलाई बहसको विषय बनाउनुपर्नेमा जोड दिँदै वातावरणीय समस्याहरूलाई समाधान गर्ने महत्वपूर्ण प्लेटफर्मको रूपमा यस कार्यक्रमले विज्ञहरूको उपस्थितिमा व्यापक सहभागितामा उपयुक्त निष्कर्षमा पुग्ने विश्वास सहित आफ्नो मन्तव्यको अन्त्य गर्नुभयो।

सम्माननीय राष्ट्रपति विद्यादेबी भण्डारीले सर्वसाधारण नागरिकलाई सहज सूचना उपलब्ध गराउने उद्देश्यले तयार गरिएको वातावरण विभागको मोबाइल App Launch गरेपछि कार्यक्रमको प्रमुख अतिथिको रूपमा आफ्नो मन्तव्य राख्ने क्रममा वातावरण सम्बन्धी संबैधानिक व्यवस्था उल्लेख गर्दै पेरिस सम्झौता, मोन्ट्रियल सम्मेलन लगायत अन्तरराष्ट्रिय सम्मेलन अनुरूप राष्ट्रिय नीति तथा कानुन बन्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । साथै, वातावरणीय मुद्दाहरू कुनै एक तहको मात्र मुद्दा नभएर तीनै तहको मुद्दा भएकोले सबैले नीति निर्माणमा यथोचित ध्यान दिने विश्वास व्यक्त गर्दै फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रदुषण नियन्त्रण र जलवायु परिवर्तनका विषयमा विशेष ध्यान दिन आग्रह गर्नुभयो। हामीले जलक्षेत्रको अतिक्रमण रोक्नुपर्ने, सुक्खा डढेलोको दर बढ्दै गइरहेको बाढी पहिरोको प्रकोप

बढ्दै गइरहेको हिमताल पग्लदै गइरहेकोले यस्ता समस्याहरुको सम्बोधन गर्नुपर्ने, वातावरण संरक्षण ऐन, नियमावलीहरुको समिक्षा गर्नुपर्ने, प्रभावकारी अन्तरनिकाय समन्वय गर्नुपर्ने विषयमा जोड दिँदै वातावरण नितिको तर्जुमा गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको औल्याउनुभयो र आफ्नो मन्तव्य समापन गर्नुभयो ।

समुद्घाटन सत्रपछि वातावरण विभागका महानिर्देशकले नेपाल स्वच्छ वातावरण महाअभियान, २०७५ सम्बन्धमा प्रस्तुती दिने क्रममा यसका उद्देश्य, नीति, रणनीति उल्लेख गर्दै संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहका भूमिका र जिम्मेवारी बारेमा प्रस्तुती गर्नु भई सबै क्षेत्र र तहको सक्रियता र सहभागितामा यो महाअभियान सफल पार्नुपर्ने बताउनुभयो ।

पहिलो प्राविधिक सत्रमा वातावरण व्यवस्थापनका विभिन्न आयामहरु समावेश गरिएका चार वटा कार्यपत्रहरुको प्रस्तुति तथा उक्त प्रस्तुति माथि समिक्षा गर्दै प्यानल छलफल समेत गरियो । दैनिक जिवन सँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने ति विषयगत पक्षहरुमा वायु प्रदूषण, शहरी वातावरण, वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन, एकिकृत नदि जलाधार व्यवस्थापन रहेका थिए । विज्ञहरुको कार्यपत्रमा उत्साहजनक रुपमा सहभागीहरुबाट प्रश्न सुझावहरु प्राप्त भएको थियो । त्यसै गरी उक्त विषयहरुमा विज्ञहरु विच प्यानल छलफल भएको थियो । छलफलका क्रममा आएका विभिन्न बुदाहरु मध्ये वातावरण नीति तयार गरिनु पर्ने, ऐन नियमावलीमा समयसापेक्ष सुधार गरिनु पर्ने, संस्थागत सबलीकरण गरिनु पर्ने, नयाँ संस्थाहरुको आवश्यकत पर्नसक्ने र वातावरण संरक्षण परिषदलाई प्रभावकारी बनाइनुपर्ने विषयहरु उठेका थिए । त्यसैगरी वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रभावकारी बनाउन अध्ययन गर्ने संस्थालाई एक्रिडेट गर्न सकिने र यस क्षेत्रका विज्ञहरुलाई नियमन गर्न वातावरण काउन्सिल गठन गर्न सकिने विषय उठेका थिए । यसबाहेक प्रस्तुतीमा नयाँ विषयहरु हरित ग्याँस गृहका प्रभाव, जल प्रकोप र त्यसको व्यवस्थापन पानीको गुणस्तरका विषय सम्बन्धमा पनि विशेष ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु उठेका थिए ।

प्राविधिक सत्रको दोस्रो खण्डमा दुईवटा फरक विषयमा प्राविधिक प्रस्तुति भएको थियो । पहिलो प्रस्तुति जलवायु परिवर्तन र त्यसले हिमाल तथा हिमनदीहरुमा परेको असरको बारेमा थियो । बढ्दो विश्वव्यापी तापमानले गर्दा हिमताल फुट्ने र त्यसबाट आउने बाढी र हिउँ पग्लिँदा हिमनदी र त्यसले तल्लो तटीय क्षेत्रमा बसोबास गर्ने मानिसहरुमा बढ्दो जोखिम रहेको कुरा प्रस्तुत गरिएको थियो । हिमनदीहरुको नियमित अनुगमन र इन्भेन्टरी तयार गरेमा जोखिम न्यूनीकरणमा योगदान पुग्ने विषय उठाइएको थियो । त्यसैगरी, दोस्रो प्रस्तुतिमा वातावरण विशेष गरी वन क्षेत्रको

संरक्षणका लागी भू-दृष्य तहबाट संरक्षणका कार्यक्रमहरु अगाडी बढाउनु पर्ने कुरामा जोड दिइएको थियो। पूर्वाधारको तिव्र विकास भू-दृष्य संरक्षणमा चुनौतीको रुपमा खडा भएको हुँदा विभिन्न तहका सरकारबिच आपसी समन्वय र सहकार्यका आधारमा संरक्षणका कार्यक्रम अगाडी बढाउनु पर्ने आवश्यकता औल्याइएको थियो ।

कार्यक्रमको समापन सत्रमा **इसिमोडका डाइरेक्टर जनरल डेभिड मोल्डेन**ले नेपाल सरकारसँग मिलेर काम गर्न पाएकोमा खुसी व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले आजभन्दा करिब ३५ वर्ष अगाडि पहाडी क्षेत्रका जनताको लागि काम गर्ने उद्देश्यका साथ इसिमोडको स्थापना भएको जानकारी दिनुभयो । **राष्ट्रिय योजना आयोगका मानीनय सदस्य डा. कृष्ण प्रसाद ओली**ले यस महत्वपूर्ण कार्यक्रमको आयोजना गरेकोमा आयोजकलाई धन्यवाद दिनु भयो । उहाले यस कार्यक्रमबाट आउने दस्तावेजले नीति नियम बनाउन सहयोग बन्ने आशा व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले योजना आयोग पन्ध्रौ योजना बनाउने संघारमा रहेको र २०५० भिजन बनाउने संघारमा रहेकोमा यस सम्मेलनबाट आएका विचार महत्वपूर्ण हुने विचार व्यक्त गर्नु भयो । **कर्णाली प्रदेशका माननीय उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्री नर बहादुर बुढाले** यस सम्मेलनले प्रान्त तथा स्थानीय सरकारलाई मार्गदर्शन गरेको विचार व्यक्त गर्नु भयो। उहाँले कर्णाली प्रदेशमा जडीबुटी संकलनका क्रममा जैविक विविधतामा दिन प्रति दिन हास आइरहेको बताउनु भयो। **गण्डकी प्रदेशका माननीय उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्री विकास लम्सालले** कार्यक्रमको आयोजना गरेकोमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय तथा वातावरण विभागलाई धन्यवाद दिनु भयो। उहाँले गण्डकी प्रदेशले पर्यटन सँगै समृद्धि हासिल गरेर अगाडि बढ्ने नीति बनाएको र यसको लागि वातावरण संरक्षण महत्वपूर्ण हुने विचार व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले संघले अलकति प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने हो र अलिकति स्रोतको व्वस्था गरिदिने हो भने प्रदेशले धेरै काम गर्न सक्ने विचार व्यक्त गर्नु भयो । **माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री शक्ति बहादुर बस्नेतले** मानिस र प्रकृतिबिचको सम्बन्धलाई स्वस्थ बनाउन, हामी सबैका भोगाई बुझाई लाई एक ठाउँमा केन्द्रित गर्न र वातावरणका समस्यालाई कसरी समाधान गर्ने भन्ने बारेमा भएका अलग अलग प्रयासलाई कसरी साझा रुपमा अगाडि बढाउने विषयमा सम्मेलन महत्वपूर्ण हुने बताउँदै कार्यक्रम आयोजनाका लागि वातावरण विभाग र इसिमोडलाई धन्यवाद दिनुभयो । उहाँले यस्ता सम्मेलन प्रदेश स्तरमा पनि आयोजना गरिनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले यस सम्मेलनमा उठेका विषयलाई सन्दर्भका रुपमा लिएर वातावरण नीति निर्माणको प्रक्रिया शुरू गर्ने जानकारी दिनुभयो । साथै, मौलिक हकको कार्यान्वयनका लागि हाल वातावरण संरक्षण ऐनको संशोधन गरिएको र अहिले

उठेका विविध विषयलाई सम्बोधन गरी नयाँ वातावरण संरक्षण ऐन बनाउने प्रक्रियामा रहेको जानकारी दिनभयो । कार्यक्रमको अन्तमा सबै अतिथी तथा सहभागीलाई वातावरण विभागका महानिर्देशक झलकराम अधिकारीले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो । सो अवसरमा उहाँले माननीय मन्त्रीबाट केही महत्वपूर्ण निर्देशन भएको र महत्वपूर्ण पोलिसी ब्रेक थ्रु गर्ने र वातावरणीय अपराधलाई न्यायको रूपमा स्थापित गर्ने बेला भएको बताउनुभयो ।

४. Air now तालिम

वातावरण विभाग United states of America, EPA तथा World Health Organization को संयुक्त आयोजना मा वातावरण विभागका कर्मचारीहरूलाई नेपालको लागि तयार गरिएको air now system को संचालन सम्बन्धमा तालिम कार्यक्रमको आयोजना गरिएको थियो ।

तालिम संचालन मिति: २०७५/०६/०९ देखि २०७५/०६/१२ सम्म

स्थान: होटल हिमालय कुपण्डोल ललितपुर

सहभागी वातावरण विभाग कर्मचारीहरू (करिब २० जना)

तालिमका विषयहरू

AirNow-I system training (project overview and system demo with Nepal data), AirNow-I system training (software features/components/capabilities), AirNow-I system training (Why data QA/QC is done, Data validation levels, General approach, managing sites), AirNow-I system training (outputs, reports, datafeeds, data analysis). Discussion on website/reporting of information, Data Messaging/Air Quality Index (aggregate and report the data, Nowcast, averaging/highest sensor, data completeness rules, when/how make data public), Troubleshoot any data flow issues into AirNow-I / Data Processing/ software issues. , Troubleshoot any data flow issues into AirNow-I / Data Processing/ software issues.

५. वातावरण सम्बन्धी ऐन नियम निर्देशिका नीति मापदण्डहरूको कार्यान्वयन सम्बन्धमा उद्योगहरूको नियमित तथा आकस्मिक अनुगमन

यस अवधिमा काठमाण्डौ उपत्यका लगायत देशभरमा रहेका जम्मा १३२ वटा उद्योग प्रतिष्ठानहरूको अनुगमन गरिएको जसमा केही उद्योग/अस्पताल/अन्य प्रतिष्ठानहरूलाई कारवाही प्रक्रिया अगाडि बढाएको, केही लाई बयान लिएको र बाँकी रहेकालाई सुझावका लागि पत्राचार गरेको ।

वातावरण विभाग अन्तर्गतका निति तथा कार्यक्रमहरुको माईलस्टोन अनुसारको प्रगति

बुदा नं	माईलस्टोन	लक्ष्य	समयावधि	चैत्र महिनाको प्रगति	हाल सम्मको प्रगति
३७.४	१. सहभागितामूलक स्थानिय अनुकूलन योजना LAPA तयारी (साविक गा.वि.स.हालका वडा) (१) तथा कार्यान्वयन (३४० वटा)				
	१	सहभागितामूलक स्थानिय अनुकूलन योजना LAPA तयारी		पुष सम्म	२१ वटा तयारी
	२	परामर्शदाता संस्था छनौट, सम्झौता, कार्य शुरू		श्रावण/भदौ	सेवा प्रदायक संस्था छनौट भएको ।
	३	सहभागितामूलक LAPA को तयारी, स्वीकृती र कार्यान्वयन		असोज- पुष	रूपान्तर तथा केयर नेपाल संग संझौता भई ४ वटा लापा तयारी भइरहेको
३७.४	६.पोखराका उद्योगहरुबाट उत्सर्जित वायु प्रदूषणडिस्पर्सन मोडेलिङ तथा नियन्त्रण पद्धति विकास गर्ने (वातावरण संरक्षण /सरसफाइकार्यक्रम)				
	१	कार्ययोजना बनाउने		भदौ-कार्तिक	कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना स्वीकृति भै सकेको
	२	Consultant Choose गर्ने । कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने ।		कार्तिक-असार	त्रि.व. संग छलफल भई संझौता गर्न पत्राचार भएकोमा हालसम्म त्रि.वि.ले सम्पर्क नगरेको
					त्रि.व. संग छलफल भई संझौता गर्न पत्राचार भएकोमा त्रि.वि.ले कार्यक्रम गर्न नसक्ने जानकारी गराएको र अन्य मनध्यमबाट सम्पन्न गर्न समय नपुग्ने ।
३७.४	७. वायु गुणस्तर मापन केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन (३ संख्या)				
	१	स्पेशीफिकेसन तयारी		। चौमासिक	

बुदा नं	माईलस्टोन		लक्ष्य	समयावधि	चैत्र महिनाको प्रगति	हाल सम्मको प्रगति
	२	उपकरण खरीद तथा केन्द्र स्थापना		I/II चौमासिक	लागत अनुमान भन्दा बढी परेकोले पुनः बोलपत्र आह्वान गरि मूल्याङ्कनको चरणमा रहेको	स्थान छनोट (झापा, धनकुटा र सुर्खेत) भइ ३ वटै केन्द्रको स्पेसिफिकेसन तयारी गरी लागत अनुमान स्वीकृत भई बोलपत्र आह्वान भई बोलपत्र मूल्याङ्कनको चरणमा रहेको।
३७.४	८. वातावरणीय प्रदूषण रोकथाम नियन्त्रण को लागि नमूना संकलन तथा विश्लेषण) (२०० नमूना संख्या)					
	१	स्थलगत अनुगमन		I/II/III चौमासिक	२ वटा उद्योग प्रतिष्ठानको स्थलगत अनुगमन तथा निरीक्षण भएको	१३२ वटा उद्योग प्रतिष्ठानको स्थलगत अनुगमन तथा निरीक्षण भएको
	२	वातावरणीय नमूना संकलन		I/II/III चौमासिक	१९ मध्ये ९ वटा नमूनाको परीक्षण भईसकेको र १० वटा नमूनाको परीक्षण हुँदै गएको	१९ वटा POPs analysis को लागि नमूना संकलन गरेको
	३	प्रयोगशाला परीक्षण		I/II/III चौमासिक	३५ वटा पानीको नमूना संकलन भई परीक्षणको क्रममा रहेको	६७ वटा फोहर पानी तथा ५ वटा पानीको नमूना प्रयोगशाला परीक्षण सम्पन्न भएको
३८.०	१. स्वच्छ पानीको स्रोतको रूपमा रहेका हिमाल तथा हिमतालहरूको संरक्षण गरिने छ । (२ वटा					

बुदा नं	माईलस्टोन	लक्ष्य	समयावधि	चैत्र महिनाको प्रगति	हाल सम्मको प्रगति
	१ हिमाल तथा हिमतालहरुको छनोट		I चौमासिक	पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयबाट राय प्राप्त भई उक्त रायमाथी विभिन्न चरणको छलफल पछी पनि कार्यक्रमको मोडालिटी तय नभएको	हिमाल तथा हिमतालहरु छनोट भएको (मकालु, सगरमाथा तथा धौलागिरी हिमाल तथा बरुण, ठुलोपोखरी र सेरचुन हिमताल) तथा निर्देशक समितिबाट कार्ययोजना स्वीकृत भई संस्कृति तथा पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयमा राय प्राप्त भई उक्त रायमाथी विभिन्न चरणको छलफल पछी पनि कार्यक्रमको मोडालिटी तय नभएको
	२ विस्तृत अध्ययन अनुसन्धान		मंसिर-माघ		
	३ संरक्षण कार्य सुरु		II/III चौमासिक		

नेपाल स्वच्छ वातावरण महाअभियान अन्तर्गतका निति तथा कार्यक्रमहरुको माईलस्टोन नुसारको प्रगति

बुदा नं	माईलस्टोन	लक्ष्य	समयावधि	हालसम्मको प्रगति
३६.४	२. नेपाल स्वच्छ वातावरण महाअभियान (७)			
	१	हरियाली प्रवर्द्धन	I/II/III चौमासिक	पोखरा तथा भरतपुर महानगरपालिका र नेपालगंज उपमहानगरपालिका, कमलामाई नगरपालिका, अन्नपूर्ण गाउँपालिकासँग शहरी हरित उद्यान विकासका लागि समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर भई कार्य अघि बढेको । सडक किनारा तथा स्थानीय तहसँग जोडिएका लोकमार्ग वृक्षारोपण, सम्बर्द्धन तथा व्यवस्थापन कार्यक्रमको लागि स्थान छनोट कोटेश्वर देखि सूर्य विनायक सम्म वृक्षारोपण लगायतको लागि बोलपत्र आह्वान भएकोमा केही प्राविधिक कारणले पुनः बोलपत्रका लागि कार्यक्रम संशोधनका लागि मन्त्रालयमा पठाईएको । लागत अनुमान स्वीकृती भई सूचनाको चरणमा रहेको । नदी किनारा तथा धार्मिक स्थलहरुमा वृक्षारोपण, सम्बर्द्धन र व्यवस्थापन कार्यक्रमको लागि काठमाडौं, ललितपुर ,भक्तपुर सँग सहकार्य भईरहेको ।
	२	सरसफाई तथा फोहरमैला व्यवस्थापन	I/II/III चौमासिक	पोखरा, भरतपुर, नेपालगंजमा कार्यक्रम सम्पन्न भईसकेको । सरसफाई सम्बन्धि विज्ञहरुको समुह बनाई सातै प्रदेश अन्तर्गत नमुना सफाई अभियान संचालन एवं नागरिक स्तरबाट संचालित अभियान अन्तर्गत सरसफाई अभियन्ता सँग छलफल भई स्थान तय भएको । Vermicomposting bin लगायतको सामग्री खरिद भईसकेको र कार्यक्रम सञ्चालनका लागि १० वटा नगरपालिका छनोट भई फिल्ड जाने तयारी भईरहेको । फोहरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाई सम्बन्धी विभिन्न कार्याका लागि विज्ञसँग सम्झौता भई कार्य अगाडी बढेको । ।

वृदा नं		माईलस्टोन	लक्ष्य	समयावधि	हालसम्मको प्रगति
	३	प्रदुषण नियन्त्रण		I/II/III चौमासिक	जल प्रदुषण सम्बन्धी अध्ययन कार्य सम्पन्न भई प्रतिवेदन तयारीको चरणमा (उद्योगमा फोहर मैला व्यवस्थापन, पोखरामा फोहर पानी प्रशोधन केन्द्रको संभाव्यता अध्ययनका लागि TOR, Specification स्वीकृत भई, अध्ययनका लागि परामर्शदाता संग सम्झौता भई अध्ययनको चरणमा रहेको)

वार्षिक कार्यक्रमहरूको चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
अ)	पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू						
8.3.1.24	दराज,सोफा सेट ,टेबल, कम्प्युटर टेबल , मेच, कुर्सि,ल्याब टेबल,पुस्तकालय दराज, कोठा पार्टिसन(कार्यालयको लागि फर्निचर	29311	संख्या	8	0.08	1.51	केही खरिद भइसकेको र अन्य आवश्यकताका आधारमा खरिद भइरहेको
8.5.16.40	वायु गुणस्तर मापन (Particulate Monitoring System) केन्द्र स्थापना (३ स्थानमा)(अन्य उपकरण तथा मेशीन औजार)	29511	प्र.श.	25	0.29	5.30	बोलपत्र मुल्याङ्कन भई स्वीकृतीको चरणमा रहेको
8.5.16.47	प्रयोगमा आइरहेका सवारी साधनको धुँवा जाँच गर्ने पोर्टेबल उपकरण(२ सेट)(अन्य उपकरण तथा मेशीन औजार)	29511	प्र.श.	90	0.02	0.35	उपकरण खरिद भई पि.डि.आई. तथा भुक्तानी हुन बाँकी
8.5.16.54	GIS Based Industrial Information System को लागि ४ वटा Tablet खरिद गर्ने ।(अन्य	29511	संख्या	4	0.22	4.00	खरिद भइसकेको

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	उपकरण तथा मेशीन औजार)						
8.5.16.55	Microwave Digester, SoniCator(अन्य उपकरण तथा मेशीन औजार)	29511	संख्या	0	0.00	0.00	Specfication र लागत अनुमान स्वीकृत भई बोलपत्र आवहान भएको
8.5.16.58	इट्टा भट्टा र अन्य उद्योगको Stack Emission monitoring Machine खरिद (Particularly तोकिएको मापदण्ड अनुरुको अनुगमन गर्ने)(अन्य उपकरण तथा मेशीन औजार)	29511	प्र.श.	50	0.02	0.30	सम्झौता भई खरिदको चरणमा रहेको
8.5.16.59	Portable Air Quality Monitoring Equipment (१ सेट)(अन्य उपकरण तथा मेशीन औजार)	29511	सेट	0	0.00	0.00	Specfication र लागत अनुमान तयारीको चरणमा रहेको
क)	पूँजीगत खर्च अन्तर्गतको जम्मा			177	0.634	11.46	
आ)	चालु खर्च तर्फको कार्यक्रमहरु						
	प्रशासन तथा योजना शाखा						
2.14.1.96	वातावरणीय अनुगमनको कानूनी पक्ष सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धी तालिम(कर्मचारी दक्षता वृद्धि तालिम (प्रमाण पत्र दिने))	22511	जना	1	0.28	5.00	तालिम सम्पन्न
2.14.2.25	EIA / IEE सम्बन्धी व्यावाहारिक तालिम १५ दिने(अधिकृत स्तरिय)(कर्मचारी दक्षता वृद्धि तालिम (प्रमाण पत्र नदिने))	22511	जना	2	0.00	0.00	तालिम सम्पन्न
2.15.25.47	पुस्तकालयको लागि आवश्यक पुस्तक खरिद(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	माग संकलनको कार्य भईरहेको ।
2.15.25.49	योजना तथा कार्यक्रम पहिचान, बजेट तर्जुमा, चौमासिक तथा वार्षिक प्रगति समीक्षा र कार्यक्रम व्यवस्थापन(वातावरण संरक्षण	22522	पटक	1	0.02	0.45	आवश्यकता अनुसार भईरहेको

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	/सरसफाइ कार्यक्रम)						
2.19.1.16	कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण(अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	22611	जना	10	0.04	0.80	आवश्यकता अनुसार भईरहेको
2.19.1.17	कार्यक्रम अनुगमन(अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	22611	जना	4	0.02	0.33	आवश्यकता अनुसार भईरहेको
2.19.1.28	कार्यक्रम अनुगमन तथा मूल्यांकन(अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	22611	जना	10	0.06	1.00	आवश्यकता अनुसार भईरहेको
	वातावरणीय प्रदुषण नियन्त्रण तथा नियमन शाखा						
2.15.2.186	उद्योग प्रतिष्ठानको वातावरण अनुगमन सम्बन्धि अभिमुखिकरण (जनप्रतिनिधि र कर्मचारी प्रदेश र स्थानीयस्तर)(गोष्ठी तथा कार्यशाला)	22512	पटक	2	0.09	1.58	पोखरा र भरतपुरमा सम्पन्न
2.15.5.336	वातावरण मैत्री प्रविधि र अनुभव आदान प्रदान प्रयोजन वातावरण मैत्री उद्योगहरुमा पत्रकार तथा उद्यमीहरुको अवलोकन(अध्ययन /सर्वेक्षण/अनुसन्धान)	22522	पटक	0	0.00	0.00	कर्यक्रम तयारीको चरणमा रहेको
2.15.5.376	उद्योग तथा अस्पतालमा प्रयोग हुने जोखिमपूर्ण रसायनहरुको व्यवस्थापन तथा प्रयोगबाट निस्कने फोहोर सम्बन्धी अध्ययन एवं निर्देशिका तर्जुमा(अध्ययन /सर्वेक्षण/अनुसन्धान)	22522	पटक	1	0.05	0.90	अध्ययनको कार्य भईरहेको ।
2.15.5.377	वातावरण मैत्री उद्योगहरुलाई प्रोत्साहन(अध्ययन / सर्वेक्षण/अनुसन्धान)	22522	पटक	0	0.00	0.00	हालसम्म नभएको
2.15.25.53	वातावरण सम्बन्धी ऐन, नियम, निर्देशिका, नीति, मापदण्डको कार्यान्वयन सम्बन्धमा उद्योगहरुको	22522	संख्या	132	0.13	2.31	१३२ वटा सम्पन्न

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	नियमित तथा अकस्मिक अनुगमन एवं निरीक्षण (कम्तीमा १२० वटा उद्योगहरुको अनुगमन गरी नमूना संकलन गर्ने)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)						
2.15.25.55	पोखराका उद्योगहरुबाट उत्सर्जित वायु प्रदुषण डिस्पर्सन मोडलिङ्ग तथा नियन्त्रण पद्धति विकास गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0.10	0.00	0.00	त्रि.व. लाई सम्झौताको लागि पत्राचार गरेको तर हालसम्म कुनै जवाफ नआएको
2.15.25.72	हिमाल तथा हिमताल संरक्षण कार्यक्रम(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	संख्या	0	0.00	0.00	विभिन्न चरणको छलफल पछी पनि कार्यक्रमको मोडालिटी तय नभएको
2.15.25.73	सगरमाथा तथा उच्च हिमशिखर र आसपास क्षेत्रहरुको सरसफाइ कार्यक्रम(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	पटक /सं ख्या	0	0.00	0.00	रु ५० लाख सगरमाथा रा.नि. लाई रकमान्तरका लागि पेश भएको र अन्य विभिन्न चरणको छलफल पछी पनि कार्यक्रमको मोडालिटी तय नभएको
2.15.25.74	फोहोरजन्य क्रियाकलापहरुको नियमन तथा नियन्त्रण कार्यक्रम(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	पटक /सं ख्या	4	0.52	9.46	नगरपालिका छनोट भई सामग्री खरिद कार्य भएको र छनोट भएका नगरपालिकाहरुमा कार्यक्रम भईराखेको ।
2.15.25.52	वायु गुणस्तर मापन केन्द्र सञ्चानल खर्च (विद्युत, ईन्टरनेट, भाडा, सुरक्षा, अनुगमन समेत)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0.66	0.52	9.40	निरन्तर सञ्चालन भइराखेको
	वातावरणीय अनुगमन तथा परीक्षण शाखा						
2.15.25.50	वातावरणीय परिक्षण (EIA Audit) गर्ने(वातावरण	22522	संख्या	1	0.00	0.00	हालसम्म २ वटा सम्पन्न र अन्यको लागि

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)						आयोजना छनोट हुँदै
2.15.25.51	EIA/IEE गरेका आयोजनाहरुको वातावरणीय अनुगमन १२० आयोजना (40 पटक)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	संख्या	52	0.09	1.70	हालसम्म ५२ वटा आयोजनाको सम्पन्न
	वातावरणीय अध्ययन तथा तथ्यांक शाखा						
2.15.1.207	विकास र वातावरण विषयक सचेतनामुलक गोष्ठी ७ स्थान(उद्यमशीलता ,रोजगारी मुलक / सशक्तिकरण / सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	22512	पटक	3	0.21	3.85	झापा, पोखरा तथा नेपालगंजमा सम्पन्न अन्य स्थानमा हुन बाँकी
2.15.25.45	आ.व. २०७४/०७५ को वार्षिक प्रगति पुस्तिका प्रकाशन गर्ने (प्रचार प्रसार तथा सामाग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	प्रकाशन नभएको
2.15.25.46	वातावरण जर्नल प्रकाशन गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0.5	0.04	0.72	लेख रचना छनोट भइ प्रकाशनका लागि अन्तिम तयारी भइराखेको
2.15.25.61	स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना (LAPA) निर्माण गर्ने (७ पालिका/वडा)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0.20	0.00	0.00	रूपान्तर तथा केयर नेपाल संग संझौता भई ४ वटा लापा तयारी भईरहेको
2.15.25.63	कृषि बालीहरुमा कार्वन संश्लेषण (low emission का लागि)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	हालसम्म नभएको
2.15.25.65	काठमान्डौ उपत्यकामा कौशी खेती/waterphonic सम्बन्धी अध्ययन तथा	22522	प्र.श.	1	0.00	0.00	2 स्थानमा कार्यक्रम सम्पन्न भएको

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	Demonstration Plot(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)						
	वातावरणीय प्रयोगशाला शाखा						
2.15.25.57	वातावरणीय प्रदुषण रोकथाम र नियन्त्रणको लागि नमुना संकलन तथा विश्लेषण(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	50	0.03	0.60	हालसम्म १०२ वटा नमुना परिक्षण
2.15.25.58	माटोमा दिर्घायी विषादी (PoPs) को लागि अध्ययन तथा नमुना परिक्षण गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	25	0.03	0.63	१९ मध्ये ९ वटा नमूनाको परीक्षण भईसकेको र १० वटा नमुनाको परीक्षण हुँदैगरेको
2.15.25.60	प्रयोगशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक रसायन, ग्लासवेयर, स्पेयर पार्टस खरिद गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	100	0.39	6.97	खरिद भईसकेको
	कुल जम्मा			400.46	2.53	45.70	
6	नेपाल स्वच्छ वातावरण महाअभियान						
2.15.25.75	वातावरण सचेतना सम्बन्धि टेलि चलचित्र/श्रव्य दृश्य निर्माण एवं प्रशारण (पत्रपत्रिका,IT, ICT(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	वटा	1	0.00	0.00	NTV संग सम्झौता भई निरन्तर प्रसारण भइराखेको तथा केही प्रचार सामाग्री उत्पादन भई प्रशासन भईरहेको । र केही उत्पादन हुने क्रममा
2.15.25.76	वृत्तचित्र तथा प्रचार सामग्री उत्पादन (रेडियो/टिभी) एवं प्रशारण सात वटै प्रदेशमा स्थानीय भाषामा समेत(वातावरण संरक्षण/सरसफाइ र्यक्रम)	22522	प्याके टमा	1	0.00	0.00	NTV संग सम्झौता भई निरन्तर प्रसारण भइराखेको तथा केही प्रचार सामाग्री उत्पादन भई प्रशासन भईरहेको । र केही उत्पादन हुने क्रममा
2.15.25.77	विश्व वातावरण दिवस(वातावरण संरक्षण	22522	पटक	0	0.05	0.96	विश्व वातावरण दिवस जुन ५ मा कार्यक्रम

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	/सरसफाइ कार्यक्रम)						हुने
2.15.25.78	वृक्षारोपन दिवस (वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	पटक	0	0.00	0.00	विश्व वातावरण दिवस जुन ५ संगै हुने कार्यक्रममा हुने
2.15.25.79	वातावरणीय जनचेतनामुलक एवं सन्देशमुलक प्रवर्दनात्मक कार्यक्रम (वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	वटा	4	0.55	9.90	४ वटा PSA निर्माण भएको
2.15.25.80	वातावरण संरक्षण सम्बद्ध गैरसरकारी संस्थाहरुको परिचालन, कार्ययोजना निर्माण एवं कार्यान्वयन(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	
2.15.25.81	वातावरण संरक्षण सम्बन्धमा विश्वविद्यालय स्तरमा वातवरण संरक्षण स्व परिचालन स्वमसेवक परिचालन समेत(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0.32	0.49	8.80	त्रि.वि. वातावरण विज्ञान के.वि. संग सम्झौता भइ कार्यक्रम भइराखेको
2.15.25.82	वायु प्रदुषण वारेमा सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचना प्रवाह गर्न Air Quality Data Display Board (केन्द्र तथा प्रदेश स्तरमा) ७ स्थानमा जडान गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	वटा	0	0.00	0.00	स्पेसिफिकेसन स्वीकृत भइ लागत अनुमान स्वीकृतिको क्रममा रहेको
2.15.25.83	जल प्रदुषण सम्बन्धि अध्ययन(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	सम्पन्न भएको । Report बाँकी
2.15.25.84	सातै प्रदेशमा वातावरणीय अवस्थाको अध्ययन(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	यस्तै प्रकृतिको कार्य मन्त्रालयबाट भइराखेकोले यहाँबाट नगर्ने निर्णय भएको

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	कार्यक्रम)						
2.15.25.85	प्रकोपजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धि नीति कार्यक्रम बनाउने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	हालसम्म नभएको
2.15.25.86	सूचना जानकारी तथा गुनासो सुनुवाइका लागि वातावरण विभागमा Toll free No. सहितको Call Centre को स्थापना(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	बटा	0	0.00	0.00	
2.15.25.87	अभियन्ता तथा कलाकार सहितको सडक प्रदर्शनी तथा सरसफाई अभियान, संस्कृतिक कार्यक्रम लगायत जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	बटा	0	0.00	0.00	कार्यक्रम तयारीको चरणमा रहेको
2.15.25.88	सातै प्रदेशमा प्रदेश मन्त्रालय, जनप्रतिनिधि, उद्योगी, व्यवसायी र पत्रकार सहितको वातावरणीय सचेतना सम्बन्धि अन्तरक्रिया साथै कार्यक्रम /क्रियाकलाप	22522	बटा	3	0.97	17.46	पोखरा, भरतपुर र नेपालगंजमा सम्पन्न भएको तथा अन्य स्थानका लागी सामग्री खरीद सम्पन्न भएको
2.15.25.89	website तथा Mobile Apps आदि मार्फत संजालिकरण(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	बटा	1	0.27	4.85	कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेको
2.15.25.90	विद्यालय तथा कलेज हरूमा विद्यालय केन्द्रित वातावरणीय कार्यक्रमहरु (इको क्लब गठन, वातावरणीय शिक्षा, हरित विद्यालय सहयोग	22522	प्र.श.	10	0.02	0.41	विद्यालयबाट प्राप्त प्रस्ताव छनोट भई कार्यान्वयनको चरणमा रहेको।

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	कार्यक्रम(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)						
2.15.25.91	चेतनामुलक पर्चा, पम्पलेट, ब्रोसियर, बुकलेट, टोपी, टि-सट होर्डिंग बोर्ड लगायत सामग्री तयारी तथा वितरण(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	30	0.17	3.16	टोपी तथा टिसर्ट खरिदका लागि बोलपत्र स्वीकृत भई सामग्री आपुर्तिका लागि कायदिश दिईएको
2.15.25.92	वातावरण मैत्री प्रविधिको प्रोत्साहन गर्ने खालका नविन सोचका कार्यक्रमहरुको अध्ययन एवं सिफारिस(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	प्रस्तावहरु प्राप्त भएको र अध्ययनको क्रममा रहेको
2.15.25.93	सरसफाई दिग्दर्शन तयार गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	बटा	0	0.00	0.00	
2.15.25.94	फोहोर जलाउने प्रवृत्तिको निरुत्साहन गर्ने सचेतना अभियान संचालान (3R principle)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	बटा	0	0.00	0.00	
2.15.25.95	सरसफाई सम्बन्धि विज्ञहरुको समुह बनाई सातै प्रदेस अन्तर्गत नमुना सफाई अभियान संचालन एवं नागरिक स्तरबाट संचालित अभियानमा सहयोग कार्यक्रम (3R Principle)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	बटा	0	0.07	1.24	कार्यक्रमको तयारीको क्रममा रहेको
2.15.25.96	सरसफाई सम्बन्धि TOT तालिम संचालन(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	
2.15.25.97	पोखरामा फोहरपानी प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्नका लागि पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने तथा	22522	बटा	1	0.09	1.58	सम्झौता भई कार्य भईराखेको

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	PPP pilot program, Material Recovery Facility (MRF)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)						
2.15.25.99	ग्रामिण वस्तीमा नमुनाको रूपमा सुधारियको चुलो अनुदान कार्यक्रम(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	कार्यक्रमको तयारीको क्रममा रहेको
2.15.25.100	फोहर व्यवस्थापन प्रोत्साहन कार्यक्रम (Vermin composting bin) तथा टंकी एवं स्रोतमै फोहर व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रम आदि, नगरपालिकासंग सहकार्यमा(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	30	0.04	0.77	यस्तै प्रकृतिको कार्यक्रम सि.नं. 2.15.25.74 को कार्यक्रमबाट पनि भइराखेकोले यो कार्यक्रमको रकम खर्च नहुने
2.15.25.101	फोहरमैला व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्रको सहभागिता सम्बन्धि निर्देशिका(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	20	0.00	0.00	ToR तयार भएको र प्रस्ताव आवहान गरी गर्न सकिने
2.15.25.102	उपत्यकाको प्रमुख स्थानहरूमा विदुतीय सूचना बोर्ड(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	स्पेसिफिकेसन लागत अनुमान स्वीकृत भई बोलपत्र आवहान भएको
2.15.25.103	उद्योगजन्य फोहरमैलाको अवस्थाबारे अध्ययन (वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र	30	0.10	1.77	सम्झौता भई कार्य भईराखेको
2.15.25.104	कम्तिमा १ स्थानमा सवारी साधनको Charging Station स्थापना गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522		0	0.00	0.00	कानुनी तथा नितिगत जटिलताले गर्दा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न अन्योल भएको

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
				वटा			
2.15.25.105	Asphalt Plant बाट निस्कने धुँवाको मापदण्ड तयार गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	यस्तै प्रकृतिको कार्य मन्त्रालयबाट भइराखेकोले यहाँबाट नगर्ने निर्णय भएको
2.15.25.106	वैकल्पिक झोला प्रवर्दन तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गर्ने (प्लास्टिक फ्री जुट, कपडा, कागज इत्यादी) डिपार्टमेन्ट स्टोर लगायतका जनसरोकारका स्थानमा स्वयंसेवक परिचालन समेत गर्ने गरि(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	20	0.56	10.16	दुई प्रकारका कपडाका झोला खरिदका लागि बोलपत्र स्वीकृत भई कायदिश दिईएको
2.15.25.107	ठुला उद्योगमा प्लास्टिक झोला विस्थापन कार्यक्रम संचालन गर्ने (Produce Social Responsibility,. सामान फिर्ता आदि)(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	प्रस्तावहरु प्राप्त भएको र अध्ययनको क्रममा रहेको
2.15.25.108	वातावरणमैत्री उद्योगलाई ग्रीन सर्टिफिकेट प्रदान गर्ने(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	वटा	0	0.00	0.00	
2.15.25.109	शहरी उद्दान विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (प्रस्ताव आवहान, छनौट, सम्झौता, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्यांकन समेत)(वातावरण	22522	वटा	3	3.60	65.12	डिभिजन वन कार्यालय लगायत ८ वटा नगरपालिकामा कार्यक्रममा गर्न निर्णय भएको सो मध्ये ४ वटा नगरपालिका संग सम्झौता

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
	संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)						सम्पन्न भई कार्य भइराखेको ।
2.15.25.110	सडक किनारा तथा स्थानीय तहसँग जोडिएका लोकमार्ग वृक्षारोपण, सम्बर्दन तथा व्यवस्थापन(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	कि.मि	7.5	0.03	0.62	मनोहरा देखी सुर्यविनायक सम्म कार्यक्रम गर्न बोलपत्र आवहान भएको तथा कृतिपुर नगरपालिकाको ल्याबोरेटरी स्कुल देखी तिनकुने सम्म नयाँबाटोमा वृक्षारोपण गर्न छनोट हुने क्रममा रहेको ।
2.15.25.111	नदी किनारा तथा धार्मिक स्थलहरुमा वृक्षारोपण, सम्बर्दन र व्यवस्थापन(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	वटा	0	0.00	0.00	हालसम्म नभएको
2.15.25.113	धार्मिक स्थलहरुमा वृक्षारोपण - जनचेतना अभिवृद्धि समेत(वातावरण संरक्षण /सरसफाइ कार्यक्रम)	22522	प्र.श.	0	0.00	0.00	प्रस्तावहरु प्राप्त भई अध्ययनको क्रममा रहेको
2.15.40.363	कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा अनुगमन एवम मुल्यांकन खर्च समेत(अन्य)	22522	नभएको	0	0.07	1.19	निरन्तर भइराखेको
	कुल जम्मा (नेपाल स्वच्छ महाअभियान)			161.82	7.08	127.99	
	चालु तर्फको र नेपाल स्वच्छ महाअधियान कार्यक्रमको जम्मा	कार्यक्रम/ आयोजना को नाम		562.28	9.60	173.69	
	उपभोग खर्च	आयोजना शुरु भएको मिति :	प्र.श.	३३	6.63	१२०.००	
	कार्यालय संचालन खर्च	आयोजना पुरा हुने	प्र.श.	३३	3.55	६४.२५	

स्वीकृत क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	आ.व. २०७५/०७६ को			हालसम्मको प्रगती
				चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति			
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	
		मिति :					
ख)	चालु खर्च अन्तर्गतको जम्मा	स्थान : (क) जिल्ला :		६२८.२८	१९.७९	३५७.९४	
ग)	कूल खर्चको जम्मा (क+ख)			१२०५.७४	२२.९५	४१५.१०	
भौतिक प्रगति	32.274 प्रतिशत						
वितिय प्रगति	13.113 प्रतिशत						

१६. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम तथा पद:

प्रमुखको नाम तथा पद:

नाम: नारायण प्रसाद सापकोटा

पद: महानिर्देशक

टेलिफोन नं. ९८६००३६९३५

सूचना अधिकारीको नाम तथा पद:

नाम: शंकर प्रसाद पौडेल

पद: सि.डि.के.

टेलिफोन नं. ९८४१५८३७४३

१७. विभागसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची :

विषयगत नीति एवं कानूनहरू:

- ✓ जलवायु परिवर्तन नीति, २०६७
- ✓ वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३
- ✓ वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४
- ✓ ओजोन तहलाई विनास गर्ने पदार्थको खपत नियन्त्रण नियमावली, २०५७

वातावरण सम्बन्धी निर्देशिका र मापदण्डहरू:

- इष्टाभट्टा उद्योगबाट निस्कने धुँवा तथा चिम्लीको उचाइ सम्बन्धी मापदण्ड, २०६४
- घरभित्रको वायुको गुणस्तर राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६६
- घरभित्रको वायुको गुणस्तर राष्ट्रिय मापदण्ड कार्यान्वयन निर्देशिका, २०६६
- प्लाष्टिक भोला (नियमन तथा नियन्त्रण) निर्देशिका, २०६८
- नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९
- वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९
- औद्योगिक वाइलरको सञ्चालनबाट निष्कासन हुने धुवाँ सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- औद्योगिक वाइलरको चिम्लीको उचाई सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९
- सिमेन्ट र क्रसर उद्योगबाट निष्कासन भई हावामा जाने धुलो सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- डिजेल जेनेरेटरबाट निष्कासन भई हावामा जाने धुवाँ सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- इन्सिनेरेटरबाट निष्कासित धुवाँ र चिम्लीको उचाई सम्बन्धी मापदण्ड, २०७१
- पेन्ट्समा लिडको मात्रा सम्बन्धी मापदण्ड, २०७१
- सतही पानीमा पठाइने औद्योगिक एफ्ल्युएन्टको लागि घटी बढी सीमा
- सार्वजनिक ढलहरूमा पठाउने औद्योगिक एफ्ल्युएन्टको लागि घटि बढी सीमा
- संयुक्त फोहोर पानी प्रशोधन प्लान्टबाट सतही पानीमा पठाउने औद्योगिक एफ्ल्युएन्टको लागि घटि बढी सीमा

- उद्योगबाट सतही पानीमा पठाईने औद्योगिक एफ्ल्युएण्टको मापदण्ड:
 - ✓ गैर अल्कोहलजन्य पेय पदार्थ सम्बन्धी उद्योगहरु
 - ✓ औषधी उत्पादन गर्ने उद्योगहरु
 - ✓ छाला उद्योगहरु
 - ✓ ऊन प्रशोधन उद्योगहरु
 - ✓ फर्मेन्टेशन उद्योगहरु
 - ✓ वनस्पति घ्यू तथा तेल उद्योगहरु
 - ✓ पेपर र पल्प उद्योगहरु
 - ✓ दूध उद्योगहरु
 - ✓ चिनी उद्योगहरु
 - ✓ सुती कपडा उद्योगहरु
 - ✓ साबुन उद्योगहरु
 - ✓ पेन्ट्स उद्योगहरु
 - ✓ ग्याल्भनाइजिंग उद्योगहरु
- नेपाल सरकारले वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ को दफा ७ को उप दफा (३) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले १८१ औं दिनदेखि लागू हुने गरी सवारी साधनमा प्रयोग हुने Brake Shoe र Clutch Plate को Asbestos Lining बाहेक Asbestos Corrugated/Non Corrugated Sheet, Tiles, Insulators आदि सबै Asbestos र Asbestos युक्त वस्तुको आयात, बिक्री वितरण र प्रयोग गर्न प्रतिबन्ध लगाएको । (मिति २०७१ पौष ७ को राजपत्रको सूचना)
- नेपाल सरकारले काठमाडौं उपत्यकालाई स्वच्छ, सफा र प्रदूषणमुक्त बनाउने उद्देश्यले सम्बत् २०७२ साल वैशाख १ गतेदेखि काठमाडौं उपत्यकामा २० X ३५ इन्च साइज र ४० माइक्रोन मोटाई सम्मका प्लाष्टिकका भोलाहरुको आयात, भण्डारण, बिक्री वितरण तथा प्रयोग गर्न प्रतिबन्ध लगाएको । (मिति २०७१ चैत्र १८ को राजपत्रको सूचना)

१८. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण: वातावरण विभागको आ.व.२०७५/७६ को चैत्र मसान्तसम्म भएको शीर्षकगत बजेट खर्च विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ:

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वातावरण विभाग (पूँजीगत खर्च)

बजेट उपशीर्षक नं. : 3310174

खर्चको फाँटवारी

आ.व. 2075/76 चैत महिना

चैत महिनाको खर्च	चैत महिना सम्मको निकाशा	खर्च । वित्तिय संकेत नं.	खर्च । वित्तिय शीर्षक	अन्तिम बजेट	चैत महिनासम्मको खर्च	बाँकी	
						बजेट	निकाशा
0.00	151,024.50	29311	फर्निचर तथा फिक्चर्स	1,300,000.00	151,024.50	1148975.5	0
0.00	994,900.00	29511	मेशीनरी औजार	48,100,000.00	994,900.00	47105100	0
0.00	0.00	29611	सार्वजनिक निर्माण	500,000.00	0.00	500000	0
0.00	0.00	29621	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	3,000,000.00	0.00	3000000	0
0.00	1,145,924.50		जम्मा	52,900,000.00	1,145,924.50	51754075.5	0.00

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वातावरण विभाग (चालु खर्च)

बजेट उपशीर्षक नं. : 3310173

चैत महिनाको खर्च	चैत महिना सम्मको निकाशा	खर्च । वित्तिय संकेत नं.	खर्च । वित्तिय शीर्षक	अन्तिम बजेट	चैत महिनासम्मको खर्च	बाँकी	
						बजेट	निकाशा
1,365,530.40	14,791,285.10	21111	तलव	24,900,000.00	14,791,285.10	10108714.9	0
70,466.00	646,466.00	21113	महंगी	600,000.00	646,466.00	46466	0

चैत महिनाको खर्च	चैत महिना सम्मको निकाशा	खर्च । वित्तिय संकेत नं.	खर्च । वित्तिय शीर्षक	अन्तिम बजेट	चैत महिनासम्मको खर्च	बाँकी	
						बजेट	निकाशा
			भत्ता				
0.00	5,000.00	21119	अन्य भत्ता	100,000.00	5,000.00	95000	0
360,000.00	360,000.00	21121	पोशाक	400,000.00	360,000.00	40000	0
0.00	491,548.03	22111	पानी तथा विजुली	700,000.00	491,548.03	208451.97	0
500.00	352,629.00	22112	सन्चार महशुल	600,000.00	352,629.00	247371	0
0.00	2,032,800.00	22121	घर भाडा	3,100,000.00	2,032,800.00	1067200	0
179,084.45	1,013,572.81	22211	इन्धन	1,000,000.00	1,013,572.81	13572.81	0
0.00	942,905.32	22212	संचालन तथा मर्मत संभार	900,000.00	942,905.32	42905.32	0
0.00	0.00	22213	बीमा	300,000.00	0.00	300000	0
0.00	1,607,760.25	22311	कार्यालय सम्बन्धी खर्च	1,800,000.00	1,607,760.25	192239.75	0
0.00	14,859.00	22314	इन्धन - अन्य प्रयोजन	100,000.00	14,859.00	85141	0
0.00	0.00	22411	सेवा र परामर्श खर्च	500,000.00	0.00	500000	0
280,206.00	2,030,313.00	22412	अन्य	3,000,000.00	2,030,313.00	969687	0

चैत महिनाको खर्च	चैत महिना सम्मको निकाशा	खर्च । वित्तिय संकेत नं.	खर्च । वित्तिय शीर्षक	अन्तिम बजेट	चैत महिनासम्मको खर्च	बाँकी	
						बजेट	निकाशा
			सेवा शुल्क				
0.00	669,190.00	22511	कर्मचारी तालिम	1,500,000.00	669,190.00	830810	0
0.00	543,406.00	22512	सीप विकास र जनचेता तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	1,700,000.00	543,406.00	1156594	0
786,295.90	15,447,015.64	22522	कार्यक्रम खर्च	221,100,000.00	15,447,015.64	205652984.36	0
0.00	598,172.00	22611	अनुगमन मुल्यांकन र भ्रमण खर्च	800,000.00	598,172.00	201828	0
0.00	0.00	22612	भ्रमण खर्च	100,000.00	0.00	100000	0
16,500.00	366,548.00	22711	विविध खर्च	400,000.00	366,548.00	33452	0
3,058,582.75	41,913,470.15		जम्मा	263,600,000.00	41,913,470.15	221686529.85	0.00

१९. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण :

विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरु र सम्पर्क नम्बर देहाय बमोजिम रहेको छः

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वातावरण विभाग

बबरमहल, काठमाडौं

क्र.सं.	क.सं.मं.	पद	नाम, थर	कार्यालय टेलिफोन	मोबाइल नं.	ईमेल
१	१५१९१२	महानिदेशक	नारायण प्रसाद सापकोटा		९८६००३६९३५	
महानिदेशकज्यूको निजी सचिवालय						
२						
३	१२८९६५	उप-महानिदेशक	सफला श्रेष्ठ		९८४१३७८४१४	safalashrestha@yahoo.com
उप-महानिदेशकज्यूको निजी सचिवालय						
४						
प्रशासन तथा योजना शाखा						
५						
६	१६८०२१	शाखा अधिकृत	कुमार प्रसाद मट्टराई	१४२२१५५ ७	९८४१५०२४६८	kumarpdbhattarai@hotmail.com
७	११५०७७	शाखा अधिकृत	दित्या थापा		९८४१५५२३७९	deebya_thap@yahoo.com
८	१६१६०१	शाखा अधिकृत	महेश मण्डारी		९८४१२८९७४५	
१०	१९२८२६	कानून अधिकृत	शम्भु निरौला	१४२२१५५ ७	९८५११५५५२६	sniraula39@gmail.com
११	२०७९७५	वातावरण निरीक्षक	प्रकाश के.सी	१४२२१५५ ७	९८४१५६११४०	prakashbox@gmail.com
१३	१८३८५०	ना.सु.	प्रकाश बानिया		९८६०१७०८९७	pbaniya32@yahoo.com
१४	२०८४९ ४	ना.सु.	मन्जु काफ्ले		९८६०५५५८९९	
१५	२०४०३२	कम्प्युटर अपरेटर	जितेन्द्र कुमार यादव		९८४३४४०३७९	mejiten4u@gmail.com
१६	२२७७७२	कम्प्युटर अपरेटर	वेविका राना		९८४७८४१५५४	
१७		पुस्तकालय सहायक				
प्रदूषण नियन्त्रण तथा नियन्त्रण शाखा						
१८	१८२५०३	सि.डि.के.	शंकर प्रसाद पौडेल		९८४१५८३७४३	shankar_prasad_paudel@yahoo.com
१९	२०७९०१	वातावरण निरीक्षक	गोविन्द प्रसाद लामिछाने		९८४९७३९३८३	lamichhanegovin@gmail.com
२०	२०७८९८	वातावरण निरीक्षक	राजेश्वर पौडेल		९८४१३९०५३५	rajeshor_paudel@yahoo.com
२१	२०७९००	वातावरण निरीक्षक	नविना महर्जन		९८४१७३२०१९	nmaharjan.doenv@gmail.com
२२	२१२२७५	वातावरण निरीक्षक	सुनिता फुयाँल (घिमिरे)		९८४१४३६२६७	sunitaphuyal_env@yahoo.com

२३	२१२२७६	वातावरण निरीक्षक	सुनिता खनाल	९८४१८४०४५ ०	s.sunitakhanal@gmail.com
२४	१९७२६३	कमिष्ट	केशव पौडेल	९८६०३१९८१९	piuskp@yahoo.com
२५	२०४०३२	इन्जिनियर वि एण्ड आर्कि	अजेय आचार्य	९८४००५६०९५	ajeya.aryaal1994@gmail.com
वातावरणीय अनुगमन तथा परीक्षण शाखा					
२६	१९४६७७	वैज्ञानिक अधिकृत	डोलराज लुईटेल	९८४१३०१५४८	
२७	२०७९५०	वातावरण निरीक्षक	रुपा राई	९८४१९६०८९६	ruparae@hotmail.com
२८	२१२२६९	वातावरण निरीक्षक	गुपेन्द्र शर्मा	९८४१७४५५१९	env_bhupi@yahoo.com
२९	२१२२७८	वातावरण निरीक्षक	हसना श्रेष्ठ सिंह	९८५१०९२७७०	shrestha0075@hotmail.com
३०	२१२२७७	वातावरण निरीक्षक	रिना चौधरी	९८४५४५३९४४	reenu_chad@yahoo.com
३१	२१२२७३	वातावरण निरीक्षक	स्वस्ती श्रेष्ठ	९८४९२९६६१४	swastishrestha.nepal@gmail.com
३२		वातावरण निरीक्षक			
३३	२२५१६२	इन्जिनियर हा.पा. सिभिल	प्रविन चौधरी	९८६०३०९४९६	chaudharypraveen078@gmail.com
वातावरणीय अध्ययन तथा तथ्यांक शाखा					
३४	१९३०३६	वरिष्ठ कृषि अर्थविज्ञ	बुधिराज घिमिरे	९८४७१२४३९७	
३५	२०७९०२	वातावरण निरीक्षक	केशव राज जोशी	९८४१९६१८३२	keshabj@gmail.com
३६	२०७९०३	वातावरण निरीक्षक	लक्ष्मी कुमारी ठगुन्ना	९८४१६१०२४९	laxmithagunna@gmail.com
३८	२०७९०३	वातावरण निरीक्षक	विष्णु पाण्डे	९८४१८२३६३१	bishnu.pandey@nepal.gov.np
वातावरणीय प्रयोगशाला शाखा					
३९	१२३६९५	सि.डि.के.	पदमिरा डंगोल	९८४१२३३५५४	pd_nepal@hotmail.com
४०	१९०१६४	कमिष्ट	शिला खतिवडा	९८४१७२६६१२	aboutshila@gmail.com
४१	२१६९२७	कमिष्ट	अस्मिता वली	९८४१८५३७१२	asmioli11@gmail.com
४२	२०९०८५	कमिष्ट	प्रकाश भण्डारी	९८५११९३०५६	bhandariprakash014@gmail.com
४३	१३९४३३	असिष्ट कमिष्ट	रेखा कुमारी चौधरी	९८४९७४७४८ ५	
आर्थिक प्रशासन शाखा					
४४	१९१५६२	लेखा अधिकृत	मुक्ति नाथ अधिकारी	९८४१६७५६१८	muktina23@gmail.com
४५					
कार्यालय सहयोगी र हजुरका सवारी चालक					
१		ह.स.चा.	दीपक दाहाल	९८४९७८६५९६	
२		ह.स.चा.	कान्छामान तामाङ	९८४९२२५०१४	
३		ह.स.चा.	निराजन खनाल	९८१३९८२६६५	
४		ह.स.चा.	अधीराज फ्याल	९८४११७९७०७	
५		ह.स.चा.	आकाश महर्जन	९८४३८८४३७३	
६		कार्यालय सहयोगी	दुर्गा राज गिरी	९८४१०५०५०७	
७		कार्यालय सहयोगी	बसन्ता घर्ती	९८४४७९०७७०	
८		कार्यालय सहयोगी	सिता रेग्मी	९८४१५७०४९९	

९	कार्यालय सहयोगी	महेन्द्र प्रसाद शर्मा	९८४३२५९८९२
१०	कार्यालय सहयोगी	सिता जि.सी.	९८४३७२८५८४

२०. अधिल्लो आर्थिक वर्ष (आ.व.२०७४/७५) मा विभागले संचालन गरेका केही प्रमुख कार्यक्रमहरूको

विवरण:

- Particulate Monitoring उपकरणको Calibration Tower स्थापना गरिएको ।
- थप ४ स्थानमा वायु गुणस्तर मापन केन्द्र स्थापना गर्नका लागि सामानहरू खरिद भई जडान भई संचालनमा आएको ।
- गत माघ २१ गते DECC हल, World Trade Center मा अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन भएको ।
- कैलालीको घोडाघोडी न.पा., गुल्मको रेसुङ्गा न.पा तथा मालिका गा.पा., चितवनको कालिका न.पा., बल्खु तरकारी बजार, लमजुङ्गको राईनास न.पा., धनकुटा न.पा लगायत स्थानमा कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको । जस अन्तर्गत प्रत्येक स्थानमा ३६ डस्टविन, १५ सावेल, ३० झाडु लगायतका सरसफाई सामग्री हस्तान्तरण गरि सरसफाई कार्यक्रम तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तथा न्यूनीकरण र सरसफाई सम्बन्धी अन्तरक्रिया गरिएको ।
- वातावरण जर्नल ३०० थान जर्नल छपाई गरी वितरण गरेको ।
- आ.व. भरिने विभिन्न समयमा गरि रेडियो सगरमाथा, रेडियो पर्यावरण, उज्यालो ९० नेटवर्क, मेरो एफ एम, नेपाल टेलिभिजन, न्यूज २४ टि.भी., AP१ टि.भी., माउन्टेन टि.भी. तथा गोरखापत्र लगायत विभिन्न दैनिक, साप्ताहिक, पाक्षिक, मासिक पत्र पत्रिका हरू तथा विभिन्न अनलाईन पत्रिकाहरू बाट वातावरण संरक्षण तथा जलवायु अनुकुलन सम्बन्धी सन्देशमुलक सामग्री, सुचना तथा श्रव्यदृश्य सामग्रीहरू प्रसारण गरिएको ।
- मोरङको सुन्दरहरैचा न.पा., बाँकेको नेपालगंज उप म.न.पा. तथा कैलालीको गोदावरी न.पा. मा प्लाष्टिक झोलाको विकल्पको रूपमा वैकल्पिक झोला प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरिएको । उक्त कार्यक्रममा विभागबाट सहभागीहरूलाई तथा नगरपालिकालाई कोराका वैकल्पिक झोला वितरण गरिएको ।
- विभागबाट सिलाई मेसिन अनुदान लगेका समुह मध्ये बाट १३०० थान वैकल्पिक कपडाका झोला उत्पादन गरिएको ।

- २०१८ जुन ५ मा मनाईने वातावरण दिवसको अवसरमा २०७५/२/१६ देखि २०७५/२/२२ सम्म सरसफाई, सवारी प्रदुषण जाँच, साईकल र्याली, तथा विद्यार्थीहरू माझ विभिन्न कार्यक्रम गरी मनाईएको ।
- १८ जना विद्यार्थीहरूसँग थेसिस सहायताको लागि सम्झौता भई कार्य सम्पन्न गरिएको । शोध कार्य बापत प्रति विद्यार्थी रु ४० हजारका दरले शोध अनुदान उपलब्ध गराईएको तथा सम्पूर्ण विद्यार्थीले सम्झौता अनुसारको कार्य सम्पन्न गरी शोध प्रस्तावको hard copy, soft copy तथा article विभागमा पेश गरी अनुदान रकम भुक्तानी समेत भईसकेको ।
- विषादी र वातावरण (२) र जलवायु परिवर्तन (२) विषयक कार्यशाला गोष्ठी :- सिन्धुली, नुवाकोट, ओखलढुङ्गा र पाल्पा जिल्लामा संचालन गरिएको ।
- Climate Smart Village स्थापना:- विभिन्न १९ स्थानीय तहमा मागको आधारमा लागत अनुमान भई सोही बमोजिम रकम निकासा गरीएको । सम्बन्धीत स्थानीय तहले लाभ ग्राही समूह सँग सम्झौता गरी जलवायु अनुकूलित गाँउ कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्य विधि २०७४ बमोजिम विभिन्न क्रियाकलापहरू सम्बपन्न गरीएको ।
- ग्रण्डि अस्पताल, ग्रण्डि टावरस, सनराइज अपार्टमेन्ट, सिल्भरसिटी अपार्टमेन्ट, के.एल. रेसिडेन्सी अपार्टमेन्ट को EIA Audit सम्पन्न भएको ।
- वातावरण प्रभाव मूल्यांकन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण भएका आयोजनाहरूको अनुगमन तथा अन्तरक्रिया गर्ने:- ४० पटक गरी जम्मा १२७ वटा उद्योग / प्रतिष्ठानहरूको स्थलगत अनुगमन एवं अन्तरक्रिया गरीएको ।
- वातावरणमैत्री कार्य गर्नको लागि जनचेतना जगाउने एवं प्रदुषण नियन्त्रण गर्ने हेतुले स्थानीय स्तरमा रहेका उद्योग प्रतिष्ठानहरू लगायत सरोकारवालाहरूसँग विद्यमान कानूनी व्यवस्थाको बारेमा सूचना प्रवाह गर्नको लागि अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गर्ने (गोष्ठी तथा कार्यशाला :- रुपन्देही, सुर्खेत, काठमाडौं, बारा, सुनसरी, धनगढी, कास्की जिल्लाहरूमा विभिन्न सरोकारवालाहरूको सहभागितामा जनचेतना मूलक एक दिने गोष्ठी संचालन भएको
- वातावरण सम्बन्धी ऐन, नियम, निर्देशिका, नीति, मापदण्डको कार्यान्वयन सम्बन्धमा उद्योगहरूको नियमित तथा अकस्मिक अनुगमन एवं निरीक्षण (कम्तीमा १५० वटा उद्योगहरूको अनुगमन गरी नमूना संकलन गर्ने:- २४ पटक गरी जम्मा १३४ वटा उद्योग / प्रतिष्ठानहरूको स्थलगत अनुगमन एवं निरीक्षण गरीएको गरिएको र केही लाई वयानमा बोलाईएको ।

- वातावरण विभागको सभाहलमा विभिन्न पाँच बटा सरकारी निकायका प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीलाई तिन दिने तालिम संचालन गरिएको । प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि भएका साथै अनुगमनकार्यलाई प्रभावकारी बनाउन औद्योगिक फोहोरपानी व्यवस्थापन बारे प्रशिक्षण कार्यक्रम विज्ञको उपस्थितीमा फिल्डमा गराइएको । अनुगमन अर्थपूर्ण हुने र कर्ष सञ्चालनमा प्रभावकारीता आउने ।
- विभागको प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारी र वातावरण निरीक्षक समेतलाई प्रयोगशालामा रहेका उपकरण संचालन गर्न सक्षम बनाउन तालीम संचालन गरिएको ,तालीम बाट माटो, फोहोरपानी र तरकारीमा भएको पेस्टीसाइडको Qualitative analysis गर्न सकिएको । साथै High volume sampling method को प्रयोग तथा NAAQS 2012 को पारामिटरहरुको परिक्षण विधिबारे प्रशिक्षण गरिएको ।
- कार्यक्रमको शिर्षक अनुसार विस्तृत क्गचखभथ गरी कार्यक्रम संचालन गर्न नसकिएको । तथापी एक पटकमा एक नदीको फिल्ड भिजिटमा सम्भव भए सम्मका नमूना संकलन स्थानहरु निक्क्यौल गरी नमूना संकलन गरी प्रयोगशाला परिक्षण गरिएको । परिक्षण गरिएका नदीहरुमा बागमती नदी बाहेक अरु नदी तमोर, कालीगण्डकी र कर्णाली नदी BOD र COD को मात्रा लाई आधार मान्दा प्रदुषित नभेटिएको ।

२२. विभागको Website को विवरण:

www.doenv.gov.np

वायु गुणस्तर सम्बन्धी विभागको Website सम्बन्धी विवरण:

www.pollution.gov.np

२३. विभागले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौतासम्बन्धी विवरण:

यस सम्बन्धी कुनै विवरण नभएको ।

२४. विभागले संचालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन:

२५. विभागले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि:

२६. विभागमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिइएको विवरण:

सि. नं.	सूचना माग गर्ने निकाय	सूचना माग गरेको मिति	सूचनाको विवरण	सूचना उपलब्ध गराईएको विवरण	सूचना उपलब्ध गराईएको मिति	कैफियत
१						